

ŠILTNAMIO EFEKTĄ SUKELIANČIŲ DUJŲ APSKAITA ŪKIUOSE

Esamos situacijos analizė

Žemės ūkis yra vienas iš jautriausių klimato kaitai sektorių, tačiau taip pat prie jos ženkliai prisideda. Žemės ūkio politika turėtų būti formuojama įvardijant konkrečias priemones ir tikslus, kuriais ūkiai galėtų optimaliausiai prisitaikyti prie kintančio klimato ir ženkliai prisidėti prie poveikio klimatui mažinimo.

KLIMATO KAITA LIETUVOJE

- Vidutinė metinė oro temperatūra ↑ 2,2 °C (1961-2019 m.)
- vidutinis metinis kritulių kiekis ↑ 17 % (1961-2019 m.)
- Baltijos jūros lygis ↑ 15 cm. (1961-2019 m.)
- Dienų su sniego danga ↓ 30-čia mažiau (1961-2019 m.)
- Neatitinkančių geros būklės vandens telkinių padaugėjo → 2006 metais 10 %
- 2011 metais 34 %
- 2016 metais 51 %

Europos žaliojo kurso (angl. European Green Deal) pagrindiniai tikslai:

- Tapti pirmuoju neutralaus poveikio klimatui žemynu, užtikrinant, jog iki 2050 m. grynosios ŠESD emisijos būtų nulinės.
- Atsieti ekonomikos augimą nuo neatsinaujančių išteklių naudojimo.

Nacionalinėje klimato kaitos valdymo darbotvarkėje numatyta:

- Žemės ūkio sektorius turėtų sumažinti savo emisijas 11 % iki 2030 m., lyginant su 2005 m.
- Vėliausiai iki 2025 m. turėtų būti sukurta ir pradėta taikyti ŠESD apskaitos sistema ūkių lygiu.

Žemės ūkis - **trečias sektorius** pagal ŠESD emisijas Lietuvoje po energetikos ir transporto.

ŠESD APSKAITA ŪKIUOSE

+

ŽEMESNĖS ŠESD EMISIJOS

↓

TVARESNIŠ ŽEMĖS ŪKIS

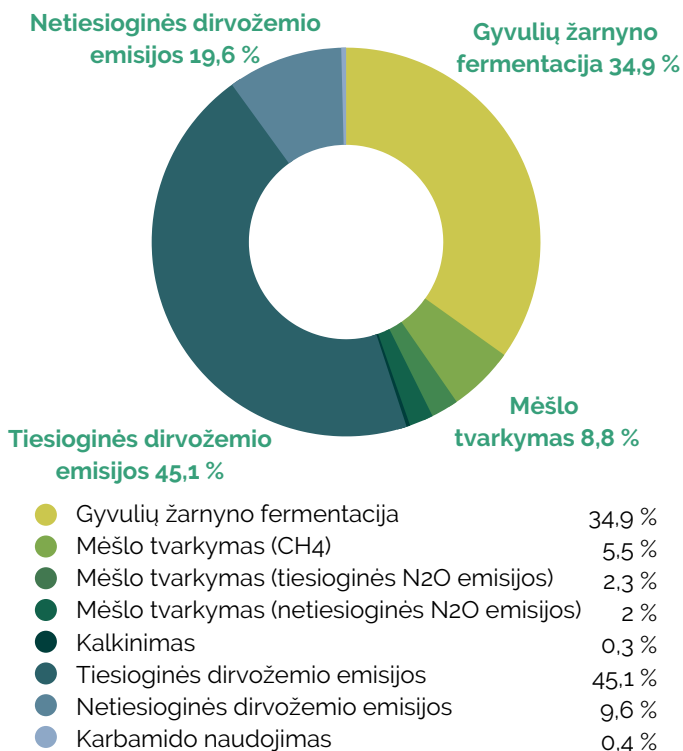
- aukštesnė ŽŪ produktų pridėtinė vertė
- ŽŪ atsparumas klimato kaitai
- aukštesnė ŽŪ produktų kokybė
- išsaugoti kraštovaizdžiai
- švelninama klimato kaita
- išsaugomos ekosistemos ir bioįvairovė

→ **Žemės ūkis nedalyvauja ES Apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemoje**, tad ŠESD emisijų apskaita jam nėra privaloma.

→ Apskaičiuoti ŠESD emisijas žemės ūkyje yra sunkiau dėl **kompleksinių sąryšių ir sąveikos tarp klimato, gamtos ir gyvų organizmų**. Vis dėlto, kai kurie ŠESD apskaitai reikalingi duomenys yra renkami ir deklaruojami (pasėlių plotas, tipas, bandos dydis, pokytis ir t.t.). Papildomi ŠESD apskaitai reikalingi duomenys ne tik padeda įvertinti ūkio tvarumą, bet ir bendrą ūkio būklę.

→ Tyrimais pastebėta, kad **ŠESD mažinantys metodai didina ūkio našumą** ir gerina finansinę būklę.

ŽEMĖS ŪKIO ŠESD EMISIJŲ ŠALTINIAI

*Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, Lithuania's national inventory report 2021.